

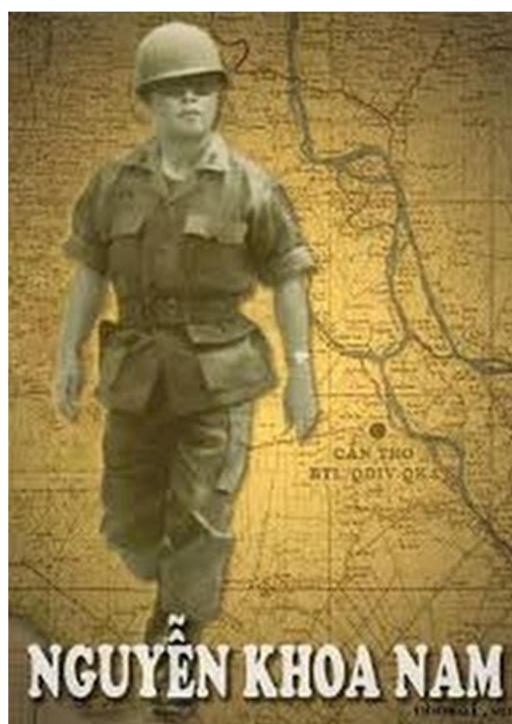
50 NĂM TƯỚNG NIỆM TƯỚNG NGUYỄN KHOA NAM

Diễn văn của BS Hoàng Như Tùng (QYHD-6), Cựu CHT Quân Y Viện Phan Thanh Giản Cần Thơ, đọc trong lễ tưởng niệm Tướng Nguyễn Khoa Nam tại Houston, Texas ngày 4 tháng 5 năm 2008.

Kính thưa quý vị:

Tướng Nam bên nội thuộc gia tộc Nguyễn Khoa là một họ lớn từ đời Nguyễn Hoàng, thời nào cũng có người tài ba giúp nước. Bên ngoại là họ Nguyễn Phước, hệ vua Minh Mạng nhà Nguyễn.

Từ khi ra trường võ bị ông là sĩ quan tài ba trong chiến tranh, chức vụ cuối cùng là Tư lệnh Vùng 4 Chiến Thuật kiêm Quân Đoàn IV Quân Lực VNCH.

Ông là quân nhân gương mẫu tài đức song toàn hiếm thấy của quân đội. Ông cũng là người có khiếu về hội họa, âm nhạc, và là một Phật tử thuần thành, hiểu sâu về triết lý của thiền. Ông đã thừa hưởng những di truyền tốt đẹp cả bên nội lẫn bên ngoại. Một người bạn thân của ông đã mô tả ông là “con giòng cháu giống” như người Pháp nói “Bon sang ne sait pas mentir.” Khách quan hơn, xin mượn lời một phóng viên kiêm sử gia Pháp là Pierre Darcourt: “Điều đầu tiên làm cho ta chú ý đến ông là ông có vẻ mặt của một chiến sĩ cao quý.”

Còn riêng tôi, duyên nào lại gặp Tướng Nam vào những giờ bi đát của lịch sử tại vùng IV chiến thuật?

Tôi vốn là người ở cùng làng với ông, làng Vỹ Dạ, nơi mà tộc Nguyễn Khoa nhiều người cư ngụ. Thuở nhỏ tôi học cùng trường với ông, trường Trung học Khải Định–Huế, sau ông 4 lớp. Bẵng đi thật lâu tôi mới gặp lại vào tháng 11/1974 khi ông được bổ nhiệm làm Tư lệnh Vùng 4 còn tôi thì đang phục vụ tại Quân y viện Phan Thanh Giản Cần Thơ. Tôi cảm thấy vui vì được làm việc với người đàn anh đồng hương. Tôi định đến dinh để kính chào thăm viếng nhưng chưa kịp thực hành ý định thì Ban Mê Thuật mất, Quân Đoàn II rút lui hỗn loạn, Quân Đoàn I vào tay quân cộng sản, chiến tranh lan đến Quân Đoàn III.

Tướng Nam rất phấn uất. Ông đã trả lời nhà báo Pierre Darcourt: “Mọi người đang nổi giận, quân đội đang bị hạ nhục.”

Ngày 28/4/1975, gặp tướng Pazzi trong đoàn ngoại giao Pháp tại Cần Thơ, Tướng Nam nói: “Ông làm chứng giùm tôi, Quân Đoàn IV chúng tôi không thua, chính trị Sài Gòn đã trối tay chúng tôi, bắt buộc chúng tôi phải thua.”

Tình hình quân sự biến đổi quá nhanh, tôi hoang mang nên tìm đến gặp vị tư lệnh để xin ý kiến.

Câu đầu tiên ông hỏi tôi:

“Quân Y có việc gì đó?”

Tôi đáp:

“Thưa thiếu tướng tình hình đất nước quá xấu. Lãnh thổ quân khu IV có kế hoạch gì không?”

Ông bình tĩnh trả lời:

“Đừng lo, mình vừa đi họp với phái bộ tòa đại sứ Pháp. Sẽ có giải pháp ngoại giao, miền Tây không mất đâu, còn đầy đủ quân số tác chiến.”

Tôi toan xin phép ra về, không hiểu sao ông lại hỏi:

“Nếu phải đánh nhau, Quân Y tính sao?”

Tôi đáp:

“Xin tuân lệnh.”

Ông nói tiếp:

“Quân Y cần gì?”

Tôi thưa:

“Nếu phải chiến đấu thì QYV không có phương tiện phòng vệ để chống lại pháo 122ly của địch. Xin thiếu tướng cho công binh xây gấp hầm nổi kiên cố để làm phòng mô và một máy phát điện dự phòng.

Ông đáp:

“Tôi sẽ ra lệnh thi hành gấp. Có thể BTM sẽ chuyển về Cần Thơ.

Hầm giải phẫu nổi xây gần xong thì mất nước.

Sáng ngày 30/4/1975 trong lúc các đơn vị trưởng đang họp tại phòng hội Quân Đoàn IV để nghe Tư lệnh và Tư lệnh phó chỉ thị, thì tiếng loa phóng thanh loan tin tướng Dương Văn Minh ra lệnh buông súng. Tướng Nam buồn bã thi hành lệnh thượng cấp. Đại tá Nguyễn Đình Vinh, Tham mưu trưởng Quân Đoàn, nghiêm trang nói to:

“Bình nghiệp chúng ta chấm dứt từ giờ phút này, xin quý vị dành cho Thiếu tướng tư lệnh và Tư lệnh phó lời chào kính cuối cùng.”

“Nghiêm!”

Rồi tan hàng, rã ngũ.

Phần tôi nhiệm vụ chưa hết, tôi trở về đơn vị tiếp tục phần hành chuyên môn vì thương binh vẫn còn nhập viện, lòng buồn vô hạn, ngày mai không còn tự do, cộng sản sẽ dành cho người thua trận những gì? Riêng với các Tướng Hưng, Tướng Nam, và các tướng lãnh khác không di tản, họ sẽ ra sao? Suy nghĩ mông lung mà lệ chảy lúc nào không hay.

Suốt ngày 30/4 vẫn chưa thấy bóng dáng Việt cộng. Cần Thơ yên tĩnh một cách khác thường. 5:30g chiều QYV được tin Tướng Nam sắp đến thăm thương bệnh binh. Ông vẫn mặc quân phục tác chiến, áo mũ vẫn còn thêu hai sao đen. Ông hỏi tôi:

“Anh còn ở lại?”

Tôi thưa:

“Dạ, giống như thiếu tướng vậy.”

Ông bảo:

“Anh đưa tôi đi thăm anh em thương binh.”

Hai chúng tôi lặng lẽ đi bên nhau, lòng trĩu nặng. Nhà thương vắng hoe, bệnh nhân còn lại khoảng 200 người nằm rải rác khắp các trại, những người khác đã tự động về nhà. Ông thăm không sót một ai. Ngay cả trại dành cho thương binh cộng sản ông cũng vào đứng trầm ngâm, không nói một lời. Ôi nhân hậu làm sao!

Tiền ông ra xe, tôi cầu mong chuyến về dinh bình an. Nếu gặp Việt cộng sự thể sẽ ra thế nào?

Đêm 30/4 không yên tĩnh như suốt ngày vừa qua. Quân nhân chưa rõ ngũ mang súng bắn chỉ thiên loạn xạ, như để trút hết uất ức, căm thù. Người ta tưởng Tướng Nam và Tướng Hưng đánh úp VC.

Về khuya tiếng súng im. Đêm rơi vào im lặng, đêm dài tưởng chừng như bất tận. 11:00g đêm Tướng Hưng bắn vào tim quyền sinh tại nhà, vợ con có mặt. Phu nhân Tướng Hưng báo tin ngay cho Tướng Nam.

Vào khoảng 6:00g sáng QYV Phan Thanh Giản được điện thoại từ dinh tư lệnh cho biết Tướng Nam đã tuần tiết bằng súng lục Browning.

Tôi tuy đã dự đoán trước việc này nhưng vẫn bàng hoàng, đau thương trước cái chết của người anh hùng. Bằng xe hồng thập tự, chúng tôi rước xác Thiếu tướng về để làm thủ tục khai tử, khám liệm, và an táng. Lần này đón thi thể của vị Tướng tư lệnh là đủ mặt nhân viên QYV còn ở lại đơn vị. Ai nấy đều xúc động, rưng rưng nước mắt.

BS trực Trần Quốc Đông (hiện ở Úc) làm tờ y chứng. Thủ tục khám nghiệm đã xong, QYV xúc tiến tang lễ. Kiểm điểm tư trang của người quá cố chỉ thấy:

- Một cuốn kinh Phật nhỏ đựng trong một túi nylon.
- Một khẩu súng lục hiệu Browning 7.2mm.
- Một thẻ bài kim khí cá nhân.

Ba món này đã được bỏ vào quan tài để làm vật lưu dấu phòng thất lạc thi hài người chết.

Toàn thành phố Cần Thơ xúc động vì hai Tướng Hưng, Nam tuần tiết. Hội Hồng Thập Tự, do BS Lê Văn Thuận làm chủ tịch, biểu hai quan tài loại tốt nhất, dành cho Tướng Nam và BS Nguyễn Văn Tựu, y sĩ đại úy thuộc Quân Đoàn IV, bị VC sát hại đêm 30/4/1975.

Thi thể Tướng Nam được trang trọng đặt nằm trên một brancard có trải drap trắng. Ông nằm như ngủ, mặt hiền từ trắng xanh, tay chân còn mềm. Bên cạnh là thi hài của Bác sĩ Tụu.

Bàn thờ hai vị được thiết lập đơn sơ nhưng trang nghiêm, có nhang thơm nền cháy. Toàn thể nhân viên QYV buồn bã nghiêng mình tiễn đưa vị anh hùng và người thầy thuốc chết vào giờ thứ 25 của cuộc chiến.

Nấp áo quan đóng lại. Anh em sĩ quan, trong đó có tôi, khiêng quan tài Tướng Nam và BS Tụu ra xe dân sự tiến về phía Nghĩa trang Quân đội Cần thơ. Hướng dẫn xe tang và chỉ huy lễ hạ huyệt do Thiếu tá Dược sĩ Mai Bá Vy sĩ quan CTCT thi hành. Một bán tiêu đội cơ hữu của QYV phụ trách việc đào huyệt. Rất may tang lễ được hoàn tất trước khi người của chế độ mới vào tiếp thu BV.

Trước khi bước vào phần kết thúc tôi xin phép được sơ lược nêu lên vài điều đặc biệt trong cái chết của Tướng Nam:

1. Thứ nhất, có một sự trùng hợp giữa Tướng Nam và cụ Phan Thanh Giản, kinh lược sứ miền Tây năm 1867, cách đây 141 năm: hai vị cùng trấn nhậm miền Tây, hai vị cùng tuân tiết khi không bảo toàn được lãnh thổ, và lễ an táng Tướng Nam được cử hành tại QYV mang tên Phan Thanh Giản.

Tuy nhiên, cũng có một điểm khác biệt. Vì không giữ được 3 tỉnh miền tây, mặc dầu đã tự sát, cụ Phan đã bị vua Tự Đức và triều đình giận dữ và cho đục tên cụ trên bia tiến sĩ. Còn Tướng Nam thì muốn đánh trả quân thù nhưng bị thượng cấp trói tay.

2. Tướng Nam tuy đã chết nhưng hùng khí vẫn còn làm quân địch lo sợ. Họ nghĩ là ông chưa chết, tử thi an táng không phải thật. Họ định quật mộ nhưng đã không làm được. Dân chúng Cần Thơ tin là ông vào lập chiến khu ở trong bụng để chờ ngày phục quốc. Những ai có mặt ở Quân Khu 4 vào những ngày đó đều biết.

3. Chiều 30/4 ông đi thăm các chiến sĩ đang bị thương tật ở BV Phan Thanh Giản, sáng hôm sau, 1 tháng 5, ông là một tử sĩ được chính BV này rước về làm tang lễ. Chiều hôm trước ông đi thăm thương bệnh binh, sáng hôm sau anh linh ông đi thăm các tử sĩ tại Nghĩa trang Quân đội Cần Thơ, và ông an nghỉ nơi đây cùng với họ gần 10 năm, cho đến ngày cải táng.

4. Các tướng lãnh tuân tiết như Tướng Phú, Tướng Hai, Tướng Vỹ, Tướng Hưng có thân nhân lo về chung sự, trong niềm thương đau và không khí gia đình ảm cúng. Riêng Tướng Nam, suốt đời binh nghiệp ông sống độc thân, lấy quân đội làm đại gia đình, lấy đơn vị làm tiểu gia đình. Và cuối cùng ông được quân đội và chiến hữu lo tròn tang lễ với lễ nghi quân cách, ảm cúng tình huynh đệ chi binh.

5. Việc cải táng phục tang cho ông mang nhiều chi tiết ý nghĩa. Tháng hai năm 1984 người em dâu Tướng Nam, vợ của cựu Thượng nghị sĩ Nguyễn Khoa Phước, bào đệ của ông, là giáo sư Kim Đính về Cần thơ bốc mộ và hỏa táng. Những gì QYV Phan Thanh Giản bỏ vào quan tài khi khâm liệm vẫn còn đủ: thẻ bài cá nhân, cuốn kinh Phật, khẩu súng Browning đã rỉ sét. Khi qua phà Cần thơ bà lặng lẽ khăn vải rồi thả xuống sông Hậu nửa số tro như là thủy táng cho ông để kỷ niệm vùng đất ngày trước ông trấn nhậm, nửa kia đem về thờ ở chùa Già Lam, Sài Gòn. Mỗi lần có dịp về Sài Gòn tôi thường đến thấp nhang tưởng niệm.

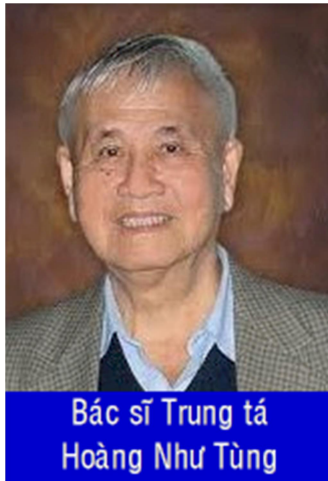
Tướng Nam đã đi vào lịch sử bằng nhiều bút tích ghi lại biến cố 30/4/1975, và không ít thi sĩ đã viết về Người, mà thơ là tiếng nói trung thực nhất của tâm hồn. Để kết thúc tôi xin mượn bài thơ sau đây của một quân y sĩ quân lực VNCH là BS Hà Thúc Như Hỷ viết truy điệu người anh hùng:

*Một mai sau
Và mãi mãi muôn đời
Nguyễn Khoa Nam
Tên Người còn nhắc nhở
Người anh hùng vị quốc vong thân
Sinh vì tướng, tử vì thần
Một cái chết muôn ngàn lần sống
Một cái chết cúi đầu giặc cộng
Để miền Nam kiêu hãnh ngẩng mặt lên
Cho Hương giang rửa sạch ưu phiền
Và Tiền giang triển miên thương tiếc.*

Kính thưa liệt quý vị,

Đến đây là thật sự kết thúc. Trước khi dứt lời tôi thành thật xin lỗi là đã lạm dụng thì giờ quý báu của quý vị quá nhiều, vì những biến cố lịch sử chỉ xảy ra có một lần và nhân chứng cũng chỉ sống có một đời, chắc quý vị niệm tình tha thứ. Nay người thuyết trình là một quân nhân xấp xỉ 80 tuổi, trước khi đi xa có đôi lời tâm huyết bộc bạch sự thật được chứng kiến để tỏ lòng tôn kính, tri ân quý vị anh hùng liệt sĩ.

Và một lần nữa kính cảm ơn ban tổ chức đã bỏ bao công sức và tâm huyết để thực hiện buổi lễ ý nghĩa hôm nay.

Hoàng Như Tùng

QYHD-6 Nguyên CHT/QYV Phan Thanh Giản, Cần Thơ
nguồn: [blog quảng trị bắc cali](#)

nguồn: internet eMail by ***batkhuat nguyen*** chuyển

Đăng ngày Thứ Tư, April 16, 2025
tkd Khoá 10A-72/SQTĐ/ĐĐ, ĐĐ11/TĐ1ND, QLVNCH